

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

JAWNE

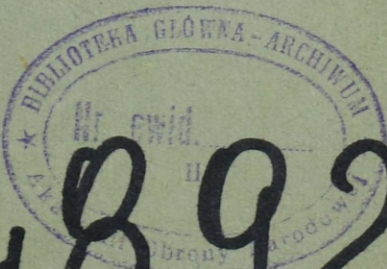
~~Do użytku~~
~~akademickiego~~

Egz.nr ... 1

KATEDRA DOWODZENIA

ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE SYSTEMU
DOWODZENIA NA SZCZEBŁACH TAKTYCZNYCH
/skrypt wykładu/

WARSZAWA.

1990 r.

HA 22.10.1990 713 73

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

JAWNE

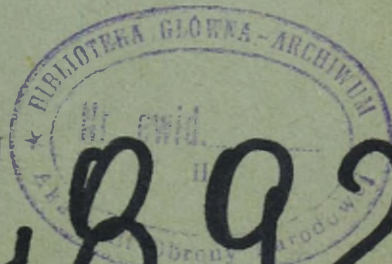
~~Do użytku
studenciowskiego~~

~~_____~~
Egz.nr ... 1

KATEDRA DOWODZENIA

ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE SYSTEMU
DOWODZENIA NA SZCZEBŁACH TAKTYCZNYCH
/skrypt wykładu/

WARSZAWA.

1990 r.

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

KATEDRA DOWODZENIA

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 54305

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 12657

JAWNE

~~Do użytku~~
~~dyplomatycznego~~

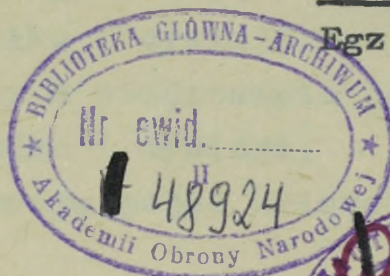
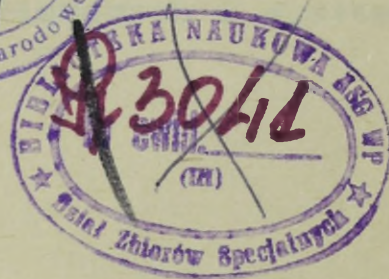
ZATWIERDZAM

KOMENDANT

WYDZIAŁU WOJSK LĄDOWYCH

Janusz Gumulinski
gen. bryg. Janusz GUMULIŃSKI

Egz. nr .1.

ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE SYSTEMU
DOWODZENIA NA SZCZEBŁACH TAKTYCZNYCH

OPRACOWAŁ

Teofil Wójcik
płk doc.dr Teofil WÓJCIK

P L A N

przeprowadzenia wykładu

Temat: ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE SYSTEMU DOWODZENIA
NA SZCZEBŁACH TAKTYCZNYCH

Cel: 1. Zapoznać słuchaczy z organizacją i funkcjonowaniem systemu dowodzenia pułku i dywizji.
2. Ukierunkować słuchaczy w studiowaniu problematyki systemu dowodzenia pułku i dywizji.
3. Ujednolicić interpretację pojęć związanych z systemem dowodzenia.

Czas: 2 godz. lekcyjne /90'/.

Metoda: Wykład

Zabezpieczenie materiałowe:

- A. Schematy i slajdy - wg wykazu załącznika 2 /kopia ksero w skrypcie/
- B. Literatura - wykaz literatury wg załącznika 1.

Układ wykładu:

Wprowadzenie.

1. Pojęcie systemu dowodzenia oraz jego organizacja w czasie pokoju.

1.1. Główne problemy organizacji systemu dowodzenia na szczeblach taktycznych w okresie pokoju.

1.2. Przygotowanie rejonów rozwinięcia stanowisk dowodzenia dywizji i pułku.

2. Ogólna ocena możliwości oddziaływania sił i środków przeciwnika na system dowodzenia dywizji i pułku.

3. Organa dowodzenia pułku i dywizji.

4. Polowe stanowiska dowodzenia dywizji i pułku.

4.1. Przeznaczenie i struktura stanowisk dowodzenia dywizji i pułku.

4.2. Wybór miejsca i reguły rozmieszczania stanowisk dowodzenia oraz ich ochrona i obrona.

4.3 Żywotność stanowiska dowodzenia.

Podsumowanie wykładu.

Wprowadzenie do wykładu

Tematem dzisiejszego wykładu jest "organizacja i funkcjonowanie systemu dowodzenia na szczeblach taktycznych". Wykład ma na celu wprowadzić Was w problematykę systemu dowodzenia dywizji i pułku oraz ukierunkować jej studiowanie.

Podaję literaturę obowiązkową i zalecaną do przestudiowania. Ułatwi to Wam opanowanie całokształtu zagadnień z zakresu dowodzenia i pracy sztabowej /slajd 1/.

Jakość dowodzenia w zasadniczy sposób wpływa na powodzenie w walce. Dowodzenie stało się niemniej ważne niż przewaga w siłach i środkach. Stąd porównuje się stosunek poziomów dowodzenia wojsk własnych i przeciwnika, podobnie jak stosunek potencjałów bojowych. Historia wojen potwierdza, że od stanu i jakości systemu dowodzenia w dużej mierze zależał końcowy efekt walki, bitwy. Nieprzypadkowo więc systemy dowodzenia stały się obiektami rażenia pierwszej kolejności, na równi z bronią jądrą i precyzyjną.

Istotny wpływ na system dowodzenia na szczeblach taktycznych wywierają założenia doktrynalne. W założeniach tych - pod względem militarnym - można wyróżnić dwa aspekty, tj. obronność i koalicyjność.

Pierwszy wyraża się w przygotowaniu sił zbrojnych do obrony na obszarze kraju w wypadku agresji przeciwnika. Stąd w początkowym okresie wojny będzie to operacja obronna na obszarze kraju. Mając to na uwadze trzeba dostrzegać, że obecny system dowodzenia, przygotowywany dawniej do działań zaczepnych, wymaga obecnie restrukturyzacji, zwłaszcza organów dowodzenia i dostosowania go do działań obronnych z możliwością szybkiego przejścia do działań zaczepnych. Dlatego też wraz z przyjęciem obecnej doktryny wojennej niewspółmiernie wzrosło znaczenie gotowości systemu dowodzenia i sprawności jego rozwinięcia w okresie pokoju.

Drugi aspekt wskazuje, że działania operacyjne naszych sił zbrojnych mogą być częścią składową działań obronnych sił zbrojnych koalicji. Stąd będą one w początkowym okresie wojny prowadzić operację obronną na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Nie pozostaje to bez wpływu na rozwinięcie i funkcjonowanie systemu dowodzenia na szczeblach taktycznych.

1. WYKAZ LITERATURY

DO STUDIOWANIA PROBLEMATYKI: "SYSTEM DOWODZENIA NA SZCZEBŁACH TAKTYCZNYCH"

A. LITERATURA OBOWIĄZKOWA:

1. PROJEKT REGULAMINU WALKI - ROZDZIAŁ II, Nr bibl. ...
2. PODRĘCZNIK: DOWODZENIE DYWIZJĄ /PUŁKIEM/ W DZIAŁANIACH BOJOWYCH, Nr bibl. 01063, ROZDZIAŁ I - III.
3. BIULETYN INFORMACYJNY SZTABU GENERALNEGO WP Nr 1/150/1987 r., Nr bibl. 022711, s. 140 - 152.
4. BIULETYN INFORMACYJNY SZTABU GENERALNEGO WP, Nr ..., dotyczący restrukturyzacji dywizji /w druku/.

A. LITERATURA ZALECANA:

1. ZASADY BOJOWEGO ZASTOSOWANIA PZSDW ZT, Nr bibl. 02246.
2. ROZPRAWA DOKTORSKA mjr dypł. St. WRÓBLA nt. "ŻYWOTNOŚĆ STANOWISK DOWODZENIA DYWIZJI W WALCE", Nr bibl. 02871.
3. D.A.IWANOW i inni, ZASADY DOWODZENIA WOJSKAMI, Nr bibl. P/3169, ROZDZIAŁ III.
4. STRUKTURA ORGANIZACYJNA DZ I BAZY MATERIAŁOWO - TECHNICZNEJ, Nr bibl. 02986.
5. Płk doc.dr T.WÓJCIK, ZMIANY, NOWE WYMAGANIA I NORMY Z ZAKRESU DOWODZENIA WOJSKAMI, Nr Pf. 2001.

2. POJĘCIE SYSTEMU DOWODZENIA I JEGO ELEMENTY

SYSTEM DOWODZENIA - UPORZĄDKOWANA, ZGODNIE Z ZASADAMI SZTUKI WOJENNEJ, CAŁOŚĆ ZŁOŻONA Z ORGANÓW I ŚRODKÓW DOWODZENIA SPRZĘŻONYCH ZE SOBĄ INFORMACYJNIE, ZAPEWNIAJĄCA WYMIANĘ INFORMACJI I PODEJMOWANIE DECYZJI NA WSZYSTKICH SZCZEBŁACH ORGANIZACYJNYCH SIŁ ZBROJNYCH ORAZ ICH SPRAWNĄ, TERMINOWĄ I BEZWZGLĘDNĄ REALIZACJĘ.

ZGODNIE Z OBOWIAZUJĄCYM OBECNIE REGULAMINEM WALKI ELEMENTAMI SYSTEMU DOWODZENIA SĄ:

- A/ ORGANY DOWODZENIA;
- B/ STANOWISKA DOWODZENIA;
- C/ SYSTEM ŁĄCZNOŚCI;
- D/ ŚRODKI ZAUTOMATYZOWANEGO SYSTEMU DOWODZENIA.

W PROJEKCIE NOWEGO REGULAMINU WALKI PROPONUJE SIĘ NASTĘPUJĄCE ELEMENTY SYSTEMU DOWODZENIA:

- A/ ORGANY DOWODZENIA;
- B/ TECHNICZNE ŚRODKI DOWODZENIA /ŚRODKI ŁĄCZNOŚCI, AUTOMATYZACJI I KOMPUTEROWEGO WSPOMAGANIA DOWODZENIA I INNE/;
- C/ ORAZ TWORZONE Z TYCH ŚRODKÓW STANOWISKA DOWODZENIA I PUNKTY DOWODZENIA.

2.1. PRZEZ ORGAN DOWODZENIA ROZUMIEMY WYODREBNIONY POD WZGLĘDEM ORGANIZACYJNYM I KOMPETENCYJNYM, ELEMENT APARATU WOJSKOWEGO WYKONUJĄCY OKREŚLONE FUNKCJE KIEROWNICZE W PROCESIE DOWODZENIA. TAKIM ORGANEM DOWODZENIA JEST Np. SZTAB DYWIZJI I PUŁKU.

KAŻDY ORGAN DOWODZENIA JEST PRZEZNACZONY DO ZAPEWNIENIA DOWODCY PRZEDŁ WSZYSTKIM SPRAWNEGO DOWODZENIA WOJSKAMI. POWINIEN CHARAKTERYZOWAĆ SIĘ:

- PROSTĄ STRUKTURĄ ORGANIZACYJNĄ;
- ELASTYCZNOŚCIĄ;
- OPERATYWNOŚCIĄ;
- ITP.

2.2. STANOWISKO DOWODZENIA TO ODPOWIEDNIO PRZYGOTOWANE I WYPOSAŻONE ORAZ OBSADZONE PRZEZ OKREŚLONE DOWÓDZTWO MIEJSCE LUB REJON, POJAZDY ALBO INNE ŚRODKI, Z KTÓREGO DOWÓDCA WRAZ Z ORGANEM DOWODZENIA DOWODZI PODLEGLYMI MU WOJSKAMI /POD - ODDZIAŁAMI I ODDZIAŁAMI/.

2.3. SYSTEM ŁACZNOŚCI JEST TO ZESPÓŁ WEZŁÓW ŁACZNOŚCI, STACJI I ODDZIELNYCH URZĄDZEŃ ŁACZNOŚCI POŁĄCZONYCH ZE SOBĄ W OKREŚLONY SPOSÓB LINIAMI PRZESYŁOWYMI WRAZ Z URZĄDZENIAMI ZWIEŁOKROTNIAJĄCYMI ORAZ INNYMI ŚRODKAMI INFORMATYCZNYMI /SPECJALNYMI/ I POMOCNICZYMI.

2.4. ŚRODKI ZAUTOMATYZOWANEGO SYSTEMU DOWODZENIA TO ZESPÓŁ ŚRODKÓW WYKORZYSTUJĄCYCH SYSTEMY INFORMATYCZNE /TECHNICZNE ŚRODKI AUTOMATYZACJI, KOMPUTERY ITP./ DO ZBIERANIA, UTRWALANIA, PRZETWARZANIA, PRZECHOWYWANIA, REPRODUKCJI, SZYFROWANIA, DESZYFROWANIA I PRZEKAZYWANIA INFORMACJI.

W czasie wykładu omówię i przedstawię:

1. Pojęcie systemu dowodzenia dywizji i pułku oraz jego organizację w czasie pokoju.
2. Zasygnalizuję możliwości oddziaływania sił i środków przeciwnika na system dowodzenia dywizji i pułku.
3. Strukturę organów dowodzenia pułku i dywizji.
4. System polowych stanowisk dowodzenia pułku i dywizji oraz jego funkcjonowanie.

1. Pojęcie systemu dowodzenia oraz jego organizacja w czasie pokoju

System dowodzenia dla potrzeb polowych tworzony jest zawczasu w czasie pokoju we wszystkich ogniwach dowodzenia, od frontu /i wyższych szczebli/ do pododdziału włącznie. Wynika to z konieczności zapewnienia dowodzenia wojskami w każdych warunkach i dowolnej sytuacji. Wymóg ten może być spełniony wówczas, gdy gotowość bojowa organów dowodzenia wyprzedza gotowość bojową wojsk.

Przez pojęcie system dowodzenia rozumie się uporządkowaną, zgodnie z zasadami sztuki wojennej, całość złożoną z organów i środków dowodzenia sprzężonych ze sobą informacyjnie, zapewniającą wymianę informacji i podejmowanie stosownych decyzji na wszystkich szczeblach organizacyjnych sił zbrojnych oraz ich sprawną, terminową i bezwzględną realizację /slajd 2/.

Według obowiązującego obecnie Regulaminu walki elementami systemu dowodzenia są /slajd 2/:

- organy dowodzenia;
- stanowiska dowodzenia;
- system łączności;
- środki /system/ automatyzacji dowodzenia.

Natomiast projekt nowego Regulaminu walki do elementów dowodzenia zalicza:

- organy dowodzenia;
- techniczne środki dowodzenia /środki łączności, automatyzacji i komputerowego wspomagania dowodzenia i inne/;
- stanowiska i punkty dowodzenia tworzone z wymienionych środków;
- podsystemy łączności.

Charakterystykę elementów przedstawię w dalszej części wykładu.

PRZYKŁAD HISTORYCZNY - II wojna światowa w natarciu

W natarciu 413 dywizji piechoty z przyczółka na Narwi /styczeń 1945 r./ dowodzenie wojskami dywizji realizowano ze stanowiska dowodzenia. 7 stycznia rozwinięto dywizyjny węzeł łączności i zorganizowano łączność przewodową po linii stanowisk dowodzenia i punktów obserwacyjnych.

Łączność radiową zorganizowano w sieci dowódcy dywizji, sieci sztabu dywizji i dowódcy artylerii dywizji, przy czym w położeniu wyjściowym środki radiowe pracowały tylko na odbiór. Ponadto do dostarczania zarządzeń bojowych przygotowano oficerów łączności i konnych gońców.

Mimo to w pierwszym dniu natarcia były duże przerwy w łączności, ponieważ dywizyjnemu batalionowi łączności nie udzielano pomocy w podziale sił i środków do zaplanowania łączności w poszczególnych relacjach. W wyniku tego utracono dowodzenie wojskami.

Przez organ dowodzenia rozumiemy, wyodrębniony pod względem organizacyjnym i kompetencyjnym, element aparatu wojskowego wykonujący określone funkcje kierownicze w procesie dowodzenia. Takim organem dowodzenia jest np. sztab dywizji i pułku.

Każdy organ dowodzenia jest przeznaczony do zapewnienia dowódcy przede wszystkim sprawnego dowodzenia wojskami. Powinien charakteryzować się:

- prostą strukturą organizacyjną;
- elastycznością;
- operatywnością;
- itp.

Stanowisko dowodzenia to odpowiednio przygotowane i wyposażone oraz obsadzone przez określone dowództwo miejsce lub rejon, pojazdy albo inne środki, z którego dowódca wraz z organem dowodzenia dowodzi podległymi mu wojskami /pododdziałami i oddziałami/.^{x)}

System łączności jest to zespół węzłów łączności, stacji i oddzielnych urządzeń łączności połączonych ze sobą w określony sposób liniami przesyłowymi wraz z urządzeniami zwielokrotniającymi oraz innymi środkami informatycznymi /specjalnymi/ i pomocniczymi.

Środki zautomatyzowanego systemu dowodzenia to zespół środków wykorzystujących systemy informatyczne /techniczne środki automatyzacji, komputery itp./ do zbierania, utrwalania, przetwarzania, przechowywania, reprodukcji, szyfrowania, deszyfrowania i przekazywania informacji.

Na organizację systemu dowodzenia w okresie pokoju wywierają wpływ między innymi:

- założenia doktryny wojennej;
- przewidywany charakter wojny, operacji, walki;
- przewidywane zadania dywizji, pułku w działaniach bojowych, zwłaszcza w początkowym okresie wojny;
- stopień skadrowania wojsk i dowództw, a także zakładany sposób, możliwości oraz terminy i warunki mobilizacyjnego ich rozwinięcia;
- istniejące i możliwe w niedalekiej przyszłości do wykorzystania techniczne środki dowodzenia;
- stan wyszkolenia wojsk i dowództw.

x/ Por. Projekt Regulaminu walki wojsk lądowych opracowany w AON, rozdział 2 /w druku/.

1.1. Główne problemy organizacji systemu dowodzenia na szczeblach taktycznych w okresie pokoju

Możliwość wybuchu wojny z zaskoczenia, a stąd konieczność natychmiastowego przejęcia i sprawnego dowodzenia oddziałami i pododdziałami, zmusza do zorganizowania systemu dowodzenia na wszystkich szczeblach już w okresie pokoju. Dlatego też w tym okresie działanie dowódców i szefów sztabów przede wszystkim pułku i dywizji skupia się na następujących przedsięwzięciach:

- określenie ról, zadań i sposobów rozwijania systemu dowodzenia przede wszystkim stanowisk dowodzenia, podczas mobilizacyjnego i operacyjnego rozwinięcia;
- wyznaczenie kadry i innych osób funkcyjnych dla obsady stanowisk dowodzenia;
- dokonanie podziału środków łączności, wozów sztabowych i pojazdów oraz innych środków na stanowiska i punkty dowodzenia;
- opracowanie i wyposażenie w niezbędną dokumentację;
- organizowanie i prowadzenie systematycznego szkolenia kadry i obsługi środków dowodzenia;
- utrzymanie organów dowodzenia pułku i dywizji w ciągłej gotowości bojowej i wysokiej kondycji taktyczno-operacyjnej;
- ciągle doskonalenie zorganizowanego w okresie pokoju systemu dowodzenia pułku i dywizji.

1.2. Przygotowanie rejonów rozwinięcia stanowisk dowodzenia dywizji i pułku

Podkreślałem już, że zgodnie z założeniami doktryny obronnej, nasze siły zbrojne przejdą w początkowym okresie wojny do operacji obronnej na obszarze kraju. Stąd też związkom taktycznym wyznacza się w ramach planowania w okresie pokoju zawczasu określone pasy obrony i zadania bojowe. Istnieją zatem realne warunki przygotowania zawczasu /przynajmniej dla niektórych dywizji/ rejonów rozwinięcia stanowisk dowodzenia, np. na poligonach i placach ćwiczeń. Wiąże się to z wykonaniem przez sztab dywizji szeregu przedsięwzięć, a mianowicie:

- wybór rejonu rozwinięcia stanowisk dowodzenia dywizji i pułków;
- wykonanie określonych prac fortyfikacyjnych w tych rejonach
- rozbudowa systemu łączności przewodowej dalekosiężnej i wewnętrznej na tych stanowiskach.

W okresie pokoju miejsca rozwinięcia stanowisk i punktów dowodzenia pułku i dywizji określa się na podstawie wytycznych szefa Sztabu Generalnego WP, dowódcy okręgu wojskowego i innych ustaleń. Rejony rozwinięcia poszczególnych stanowisk i punktów dowodzenia powinny być znane tylko tym osobom, którym to jest niezbędne do pełnienia obowiązków służbowych.

Zgodnie z założeniami nowej doktryny obronnej obecne systemy dowodzenia ulegają strukturalnym, technicznym i jakościowym przeobrażeniom. Chodzi bowiem o stworzenie większej współzależności i spójności kierowania wojskami w okresie pokoju i podczas wojny a także dostosowanie tych systemów do wymagań obrony obszaru kraju. Stąd wprowadza się coraz doskonalsze, kolejnej generacji zautomatyzowane systemy dowodzenia wojskami oraz mikrokomputerowe systemy wspomaganie dowodzenia.

Środki te rozwijają się w dwóch kierunkach:

- pierwszy - automatyzacja systemów i procesów dowodzenia, wykorzystująca systemy informatyczne /środki automatyzacji i mikrokomputery/ w sposób kompleksowy i systemowy, do wymiany informacji oraz przygotowania danych do podejmowania decyzji i jej przekazywania w formie zadań podległym wojskom;

- drugi - automatyzacja kierowania środkami walki oraz kierowania ogniem za pomocą przyrządów i urządzeń zapewniających wykrywanie celów /obiektów/ powietrznych, naziemnych i nawodnych, przygotowanie danych do strzelania, automatyczne wycelowanie i odpalenie pocisku, rakiety.

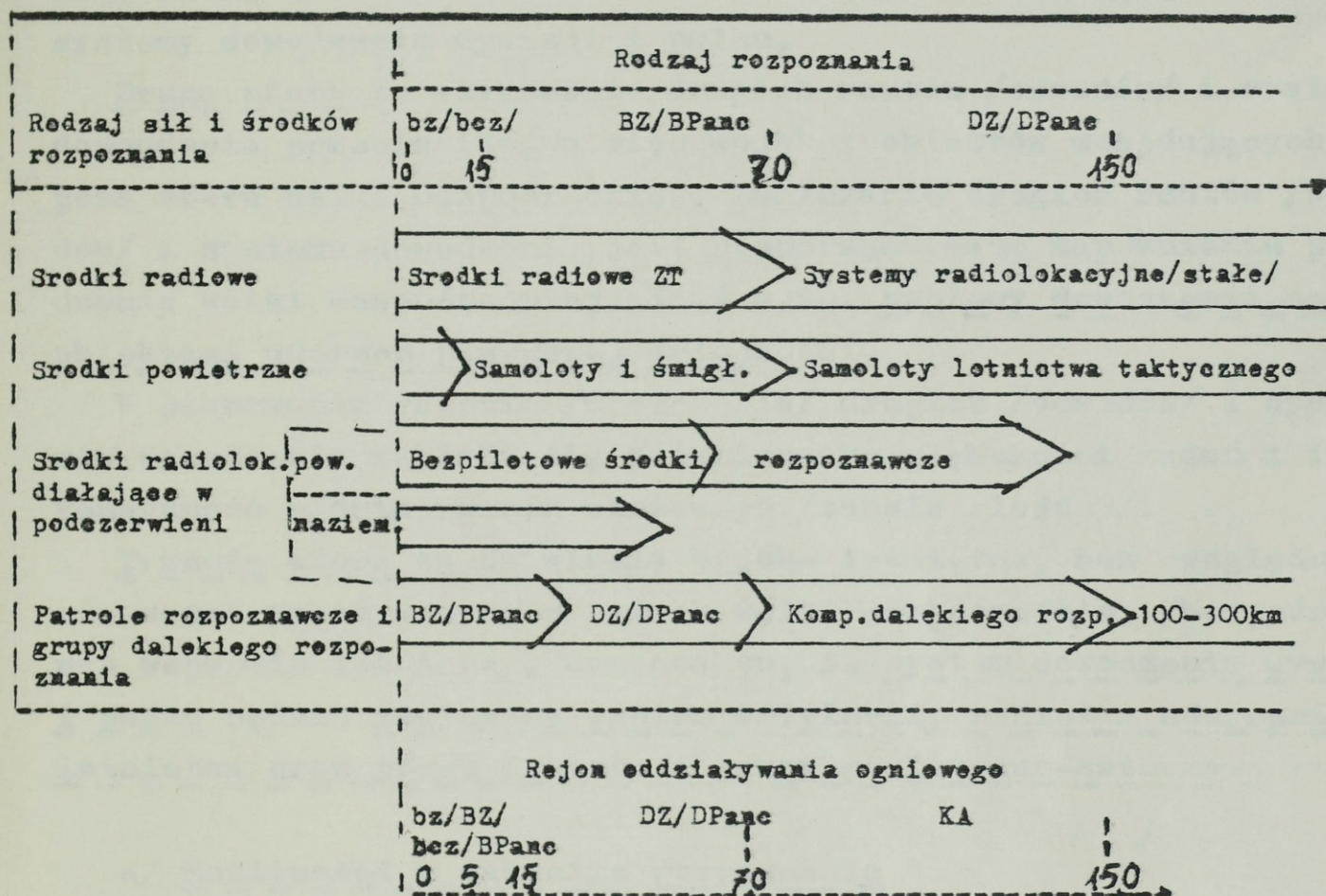
W dalszej części wykładu omówię główne problemy zagrożenia systemu dowodzenia na szczeblach taktycznych oraz scharakteryzuję poszczególne elementy tego systemu.

2. Ogólna ocena możliwości oddziaływania sił i środków przeciwnika na system dowodzenia dywizji i pułku

Możliwości oddziaływania przeciwnika na system dowodzenia dywizji i pułku są ogromne. Wynikają z założeń "bitwy powietrzno-łądowej", dużej możliwości oddziaływania radioelektronicznego /WRE/, a także lansowanej obecnie koncepcji strategiczno-operacyjnej zwalczania drugich rzutów i odwodów /FOFA/. Koncepcja ta dzieli działania konwencjonalne na trzy zasadnicze, istniejące sfery działań bojowych, w których mogą być zaangażowane siły i

-7a-

3. MOŻLIWOŚCI ODDZIAŁYWANIA NA STANOWISKA DOWODZENIA DYWIZJI I PUŁKU ŚRODKÓW ROZPOZNANIA TAKTYCZNEGO ORAZ ODDZIAŁYWANIA OGNIOWEGO SIŁ LĄDOWYCH I POWIETRZNYCH

środki różnych szczebli dowodzenia, wszystkich rodzajów sił i środków.

Pierwsza sfera to działania bojowe w strefie przygranicznej, nazywana też walką bezpośrednią. Prowadzą ją pierwszorzutowe ZT i oddziały, wspierane wszelkimi dostępnymi środkami - artylerią, rakietami i lotnictwem. W walce tej zwalczane są m.in. systemy dowodzenia dywizji i pułku.

Druga sfera to atakowanie drugich rzutów /odwodów/ i systemu dowodzenia przeciwnika, a więc wojsk i obiektów znajdujących się poza sferą walki bezpośredniej. Zwalczanie drugich rzutów /odwodów/ i systemu dowodzenia jest podporządkowane zapewnieniu powodzenia walki bezpośredniej. Stąd m.in. systemy dowodzenia są obiektami uderzeń pierwszej kolejności.

W planowaniu rażenia /niszczenia/ drugich /odwodów/ i systemów dowodzenia zakłada się zróżnicowane głębokości zadań i intensywność oddziaływania ogniowego /tabela slajd 3/.

Trzecią sferą są działania bojowe lotnictwa, bez uwzględniania zadań wykonywanych w ramach walki bezpośredniej /bezpośrednie wsparcie lotnicze/. Oznacza to, że system dowodzenia dywizji i pułku będzie zwalczany ogniem artylerii, rakiet i uderzeniami lotnictwa oraz przez desanty i grupy powietrzno-szturmowe itp.

a/ Możliwości w zakresie rozpoznania

Obecnie nastąpił duży wzrost liczby technicznych środków wspomagania rozpoznania angażowanych do wykrywania stanowisk dowodzenia oraz systematyczne ich doskonalenie, a także projektowanie nowych, bardziej precyzyjnych środków wykrywania systemów dowodzenia.

Ocenę efektywności rozpoznania stanowisk dowodzenia dywizji i pułku można sprowadzić do trzech podstawowych wskaźników:

- prawdopodobieństwa wykrycia;
- czasu niezbędnego do lokalizacji stanowisk dowodzenia;
- dokładności określenia współrzędnych rozmieszczenia elementów stanowiska dowodzenia.

I tak, błąd środkowej określenia współrzędnych stanowisk dowodzenia nie powinien przekraczać podczas rażenia rakietami taktycznymi - 150 m, a ogniem artylerii - 25-50 m. Stanowisko dowodzenia może być wykryte przez przeciwnika po 30 minutach od momentu jego funkcjonowania.

Za rozpoznanie stanowisk dowodzenia dywizji odpowiada korpus armijny /dywizja/. Natomiast dywizja odpowiada za wykrycie stanowisk dowodzenia pułków pierwszego rzutu.

Stanowiska dowodzenia będą przede wszystkim obiektami rozpoznania radioelektronicznego, a także powietrznego i naziemnego, prowadzonego w ramach ogólnego systemu rozpoznania pola walki. Dla żywotności stanowisk dowodzenia najgroźniejsze są środki rozpoznania wchodzące integralnie w skład systemów rozpoznawczo-uderzeniowych /broni precyzyjnej/, bowiem po wykryciu SD następuje natychmiast przekazanie danych o jego lokalizacji i odpalanie odpowiedniego środka rażenia w celu zniszczenia tego stanowiska.

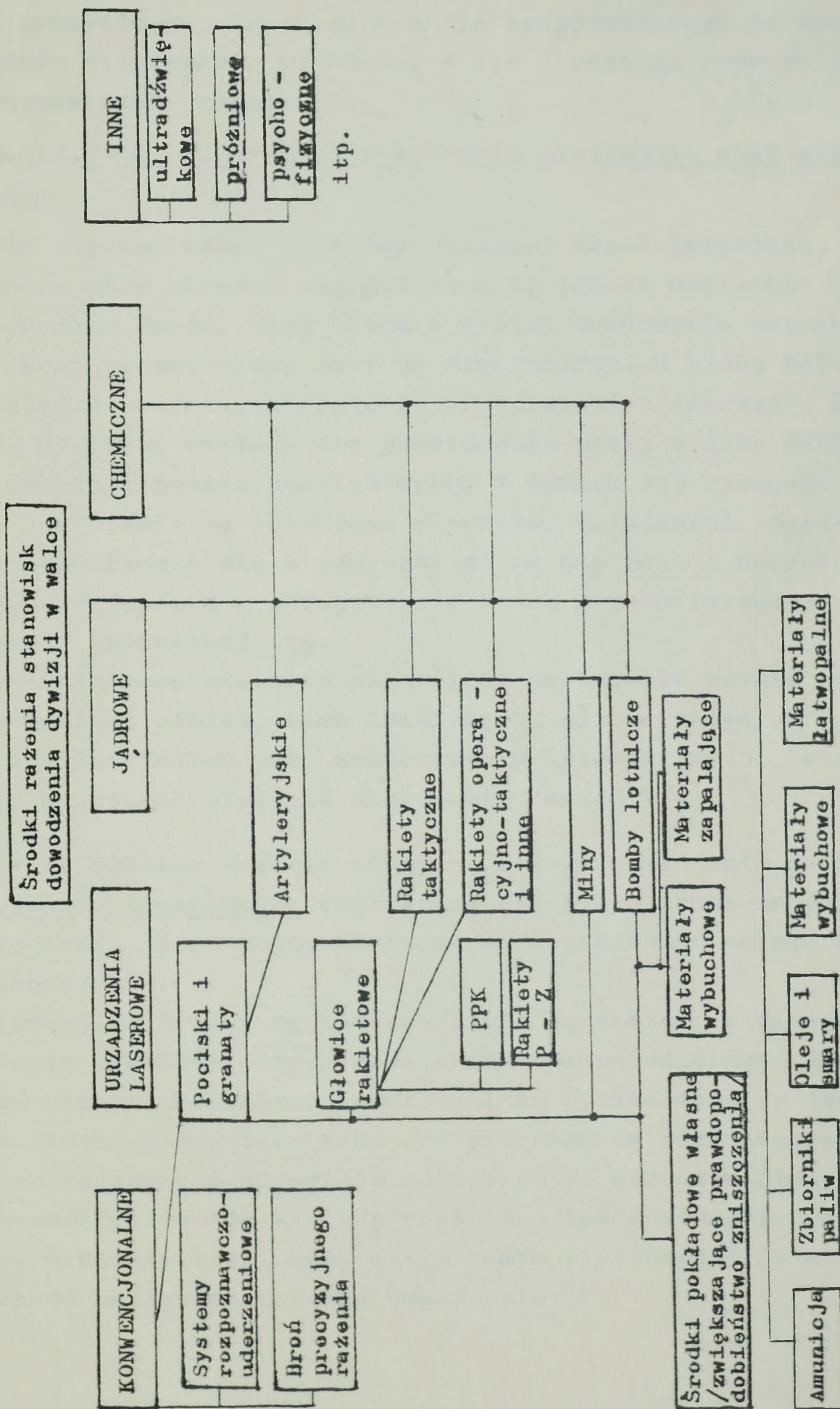
Rozpoznanie radioelektroniczne polega na wykryciu, zidentyfikowaniu i zlokalizowaniu wszelkiego typu urządzeń radioelektronicznych, w które wyposażone są stanowiska dowodzenia.

Największe możliwości wykrywania stanowisk dowodzenia mają siły lądowe Stanów Zjednoczonych. I tak, w natarciu ZT może prowadzić rozpoznanie i wykrywać stanowiska dowodzenia tworząc około 50 posterunków rozpoznania, umożliwiających rozpoznanie jednocześnie 200-250 linii łączności /90-120 w zakresie UKF oraz 15 linii radioliniowych/. Posiadanyimi środkami ZT może wykryć stanowiska dowodzenia dywizji i pułku z prawdopodobieństwem 0,8-0,9.

Średni czas rozpoznania środków radiowych i radioliniowych rozmieszczonych w rejonie SD wynosi około 30-60 minut. Po tym więc czasie przeciwnik może wykonać uderzenia na wykryte stanowiska dowodzenia. Wypada tu dodać, że wyniki rozpoznania radioelektronicznego są mało dokładne dla artylerii, zaś wystarczające dla rakiet z głowicami konwencjonalnymi i jądrowymi. Stąd wyniki rozpoznania radiowego są korygowane i udokładniane rozpoznaniem radiolokacyjnym. Spełnia ono wymagania dokładności wykrycia SD dla artylerii i innych środków rażenia. Ten rodzaj rozpoznania stanowi duże zagrożenie dla żywotności stanowisk dowodzenia. Skuteczność tego rozpoznania można ograniczyć poprzez stosowanie odbijaczy kątowych osłabiających i odbijających sygnały od środków dowodzenia.

Z ogólnej oceny możliwości rozpoznania stanowisk dowodzenia przez przeciwnika wynika, że stanowiska dowodzenia stanowią główne cele rozpoznania i porażenia. Stąd też przeciwdziałanie,

4. ŚRODKI RAŻENIA PRZECIWNIKA ODDZIAŁYUJĄCE NA STANOWISKA DOWODZENIA DYWIZJI I PUŁKU

przede wszystkim rozpoznaniu radioelektronicznemu i radioloka -
cyjnemu, powinno być bardziej skuteczne i obejmować różnorodne
formy i przedsięwzięcia - od maskowania bezpośredniego do zwalczania
środków rozpoznania włącznie, w tym i różnego rodzaju patro -
li rozpoznawczych przeciwnika.

b/ Możliwości przeciwnika w zakresie niszczenia stanowisk
dowodzenia

W myśl założeń nowej doktryny obronnej Rzeczypospolitej Pol -
skiej nasze siły zbrojne przygotowane są przede wszystkim do
obrony obszaru kraju. Stąd obecnie system dowodzenia szczebla
operacyjnego przedstawiany jest na stacjonarny. W bloku NATO na -
dal obowiązuje strategia /koncepcja/ "głębokich uderzeń". Zgod -
nie z tą doktryną zakłada się prowadzenie przez wojska NATO głę -
bokich operacji powietrzno-ładowych. W ramach tej operacji m.in.
systemy dowodzenia są obiektami pierwszej kolejności uderzeń.
Trzeba zatem liczyć się z uderzeniami na nie przede wszystkim
broni precyzyjnej, a w perspektywie broni psychofizycznej, mi -
krofalowej, próżniowej itp.

Przeciwnik może niszczyć stanowiska dowodzenia bronią precy -
zyjną w postaci rakiet, bomb lotniczych, min narzutowych i po -
cisków artyleryjskich przy zastosowaniu telewizyjnych, laserowych
lub termowizyjnych systemów kierowania /slajd 4/.

c/ Warto również zwrócić uwagę na celowe zakłócenia radio -
elektroniczne przeciwnika obniżające nie tylko skuteczność środ -
ków dowodzenia, lecz także skuteczność i żywotność całego stano -
wiska dowodzenia.

Poszczególne środki łączności /linie łączności, radiostacje,
aparatury łączności itp./ mają zróżnicowaną odporność na za -
klócenia radioelektroniczne przeciwnika. Spowodowane to jest
głównie liczbą nadajników zakłóceń przeciwnika rozmieszczanych
w różnych rejonach i odległościach. Wraz ze wzrostem długości
linii łączności obniża się odporność środków dowodzenia na za -
klócenia radioelektroniczne, a tym samym skuteczność działania
i odporność całego stanowiska dowodzenia.

5. MOBILIZACYJNE ROZWINIĘCIE DOWÓDZTW ODDZIAŁU I ZWIĄZKU
TAKTYCZNEGO

RODZAJ	PODWYŻSZONA GB	GBZW	PEŁNA GB
DOWÓDZTWA ZT I ODDZIAŁÓW ROZ- WINIĘTYCH	PRZYGOTOWANIE DO MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA. SKRYTE UZUPEŁNIE- NIE DOWÓDZTW W MSD PO 1,5 DOBIE NA ZARZĄDZENIE SZEFA SZTABU	UZUPEŁNIENIE DO- WÓDZTW DO ETATU WOJENNEGO. OSIĄ- GNIECIE STANU PŁ GB PO 12 GODZ. W ZAPA- SOWYCH REJONACH ALARMOWYCH	WYJŚCIE SD DO ZAP. RA LUB DO REJONU ZEŚRODKO- WANIA /WYJŚCIO- WEGO/ W CZASIE 3 GODZ. I OSIĄ- GNIECIE STANU PŁ GB.
DOWÓDZTWA ZT I ODDZIAŁÓW SKA- DROWANYCH	PRZYGOTOWANIE DO MOBILIZA - CYJNEGO ROZWI- NIĘCIA	UZUPEŁNIENIE STANOWISK WAKU- JACYCH. POWOŁA- NIE KADRY RE - ZERWY W RAMACH MRA DO 8 GODZ. WYJŚCIE SD DO ZAP. RA I OSIĄ - GNIECIE GOT. DO PEŁNEGO UZUPEŁ- NIENIA DO 12 GODZ.	WCIELENIE BRAKU- JĄCEGO UZUPEŁNIE- NIA DO 18 GODZ. ZGRYWANIE DO - WÓDZTW /TRENING SZTABOWY/ I OSIĄ- GNIECIE STANU PŁ GB PO DWÓCH DOBACH W ZAP. RA
DOWÓDZTWA NOWOFORMOWANE ZT I ODDZIAŁU Z KOMEND BAZ I OŚRODKÓW MAT.-TECH.	J.W.	PRZYJECIE ZA - ŁĄŻKÓW DO 8 GODZ. POWOŁANIE I WCIELENIE KA- DRY REZERWY W RAMACH MRA DO 18 GODZ. PRZY - GOTOWANIE BAZY DO MOB. ROZWI - NIĘCIA DOWÓDZTW W MSD	UZUPEŁNIENIE KO- MEND BAZ MAT.- TECH. I OŚRODKÓW MAT.-TECH. ROZ- WINIĘCIE JEDN. W CZASIE 4 DNI. ZGRYWANIE DO - WÓDZTW I OSIĄ- GNIECIE PŁ GB PO 4 DOBACH
DOWÓDZTWO AO /ZSD, SD, TSD/	WYJŚCIE GO ZSD A DO REJ. ALARMOWE- GO W CZASIE 3,5 GODZ. OSIĄGNIE - CIE GOT. DO PRÁ- CY PO 15-18 GODZ. PRZYGOTOWANIE DO WYJŚCIA W REJ. ALARMOWY ZSD, SD I TSD	WYJŚCIE ZSD A DO ZASAD. REJONU ALARMOWEGO /DO REJ. GO/. OSIĄ- GNIECIE GOTOŹO- ŚCI DO PRACY PO 8,5 GODZ. WYJŚCIE SD, TSD DO ZAP. RA UZUPEŁNIENIE DO- WÓDZTW DO ETATU WOJENNEGO PO 18 GODZ.	PRZEGRUPOWANIE SD, TSD A DO ZASADNICZEGO REJONU ALARMO- WEGO

-106-

6. STANY OSOBOWE I ŚRODKI TRANSPORTU W CZASIE POKOJU BAZY
I OŚRODKÓW MATERIAŁOWO-TECHNICZNYCH

JEDNOSTKI WOJSKOWE	ETAT W CZASIE POKOJU								W SZTAB. DZ
	OFIC.	CHOR.	POD - OFIC. ZAW.	ZOŁN. SŁUŻ- BY / ZASA- DNI - CZEJ	RAZEM ŻOŁ - NIE - RZY	PRA- COW- NICY CY - WIL- NI	OGÓŁEM	ŚRODKI TRANS- PORTO- WE	
KOMENDA BAZY	26	3	1	4	34	12	46	4	
1 omt	22	18	21	118	179	14	193	12	
2 omt	13	7	9	27	56	19	73	11	
3 omt	14	8	9	27	58	13	79	13	
4 omt	2	9	10	36	67	19	81	11	
5 omt	11	6	9	27	53	19	72	11	
6 omt	8	6	9	33	56	13	69	5	
7 wwr	17	19	41	81	58	-	158	38	
RAZEM	123	76	109	353	632	128	760	105	

LEGENDA:

- omt - ośrodek materiałowo-techniczny;
- wwr - wojskowe warsztaty remontowe;
- msd - mobilizacja w miejscach stałej dyslokacji;
- mobilizacja odbywa się od N1 - N4 /w ciągu 4 dni/.

3. Organa dowodzenia dywizji i pułku

Organ dowodzenia stanowi główny element systemu dowodzenia określonego szczebla, rozumiany jako złożony dynamiczny zbiór osób funkcyjnych i komórek organizacyjnych uporządkowanych relacjami podległości, sprzężonych ze sobą informacyjnie, funkcjonalnie i technicznie dla zapewnienia osiągnięcia celu walki, operacji. Innymi słowy jest to zespół osób funkcyjnych i komórek organizacyjnych, przy pomocy którego dowódca dowodzi podległymi oddziałami /pododdziałami/.

Organ dowodzenia jest przeznaczony do zapewnienia dowódcy przede wszystkim sprawnego i jednolitego dowodzenia wojskami. Każdy organ dowodzenia powinien charakteryzować się prostą strukturą organizacyjną, elastycznością oraz kompetencyjnością i operatywnością w dowodzeniu. Od jakości jego pracy, zwłaszcza sztabu, zależy efektywność dowodzenia. Organizatorem walki jest zawsze dowódca i on - poprzez swój organ dowodzenia - dowodzi podległymi wojskami /pododdziałami i oddziałami/. W okresie pokoju występuje duże zróżnicowanie dowództw i jednostek wojskowych pod względem ukompletowania stanem osobowym. Zmiany strukturalno-etatowe zmieniły proporcje liczebne. Stąd występują do - wództwa /slajd 5/:

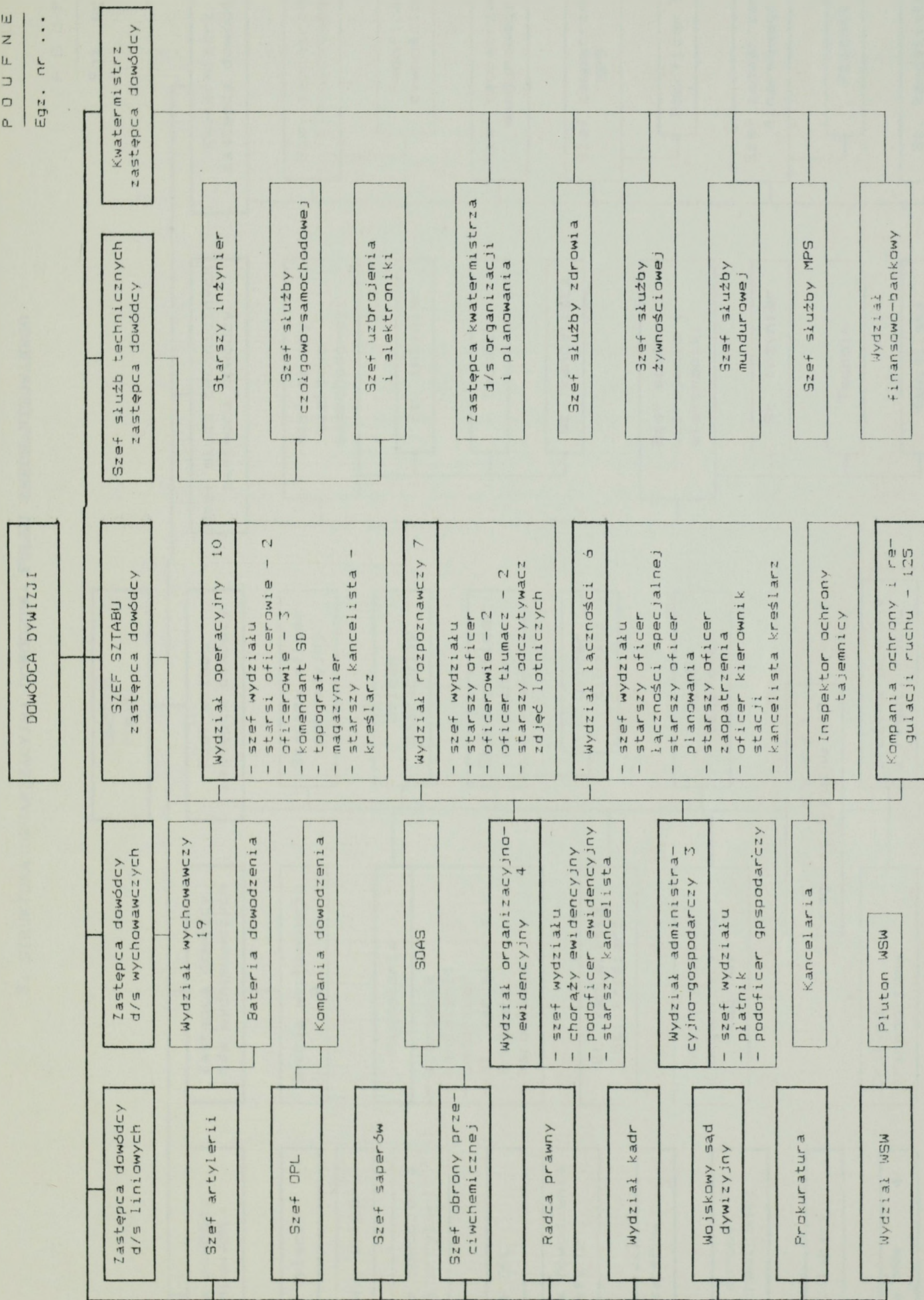
- a/ ZT i oddziałów rozwiniętych;
- b/ ZT i oddziałów skadrowanych;
- c/nowo formowanych ZT i oddziałów z komend baz i ośrodków materiałowo-technicznych.

W wyniku zmian organizacyjno-etatowych w siłach zbrojnych powstała grupa nowych jednostek organizacyjnych, wymagających rozwiązań w zakresie przygotowań mobilizacyjnych. Są to bazy materiałowo-techniczne /BMT/ i ośrodki materiałowo-techniczne /omt/, które funkcjonują w czasie pokoju /slajd 6/. Zostały one utworzone w celu przygotowania mobilizacyjnego rozwinięcia nowo formowanych ZT i oddziałów /w tym systemu dowodzenia/ oraz utrzymania ich w gotowości mobilizacyjnej. W strukturze baz występują komendy baz i ośrodków materiałowo-technicznych oraz wojskowe warsztaty remontowe /wwr/. Wszystkie one spełniają funkcje jednostek mobilizujących w stosunku do nowo formowanych ZT i innych jednostek, w tym dowództw ZT i oddziałów.

Osiąganie pełnej gotowości bojowej oraz mobilizacyjne rozwijanie dowództw i sił zbrojnych może odbywać się dwoma sposobami:

P O U F N E

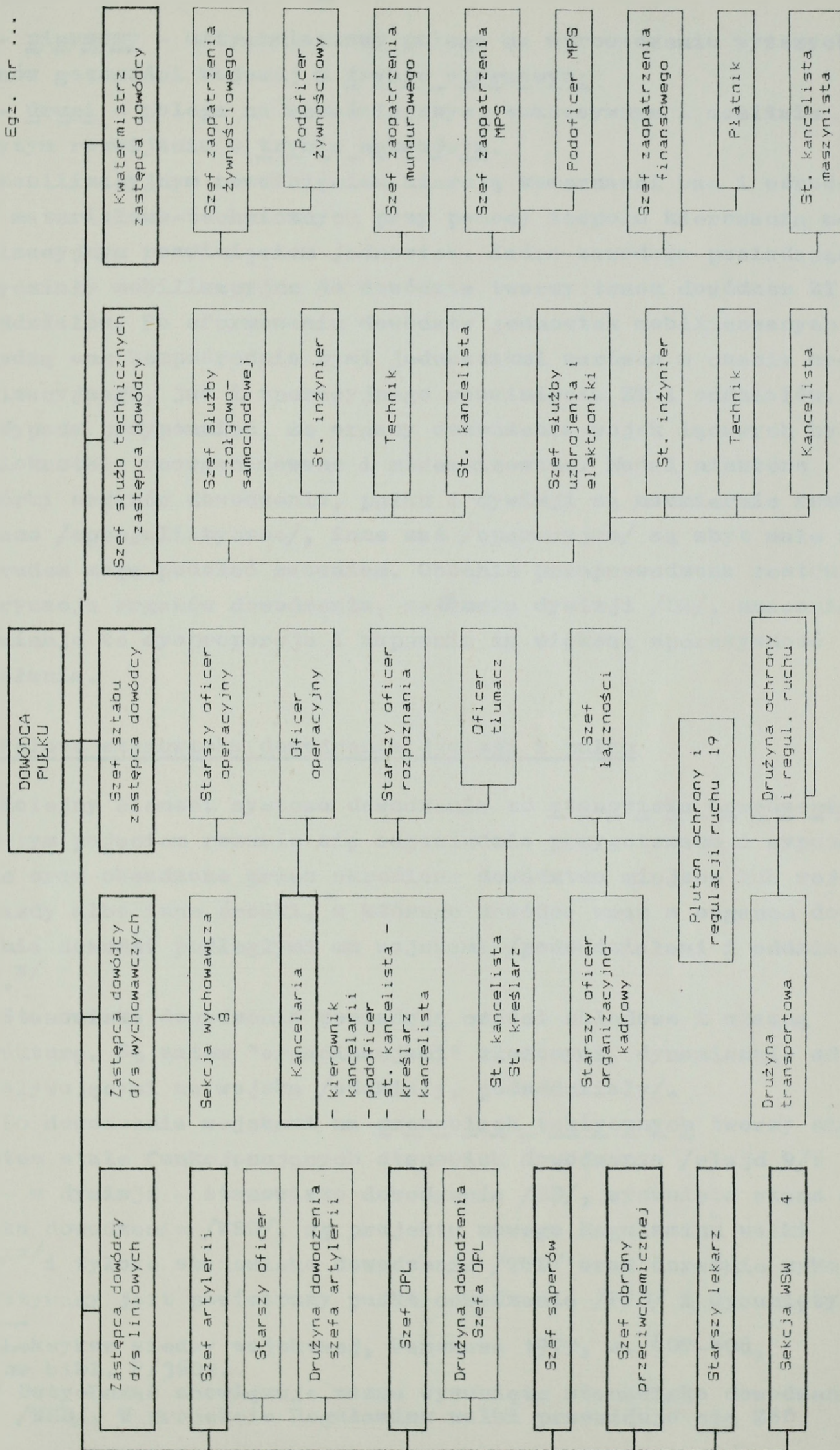
Egz. nr ...

8. STRUKTURA ORGANIZACYJNA DOWÓDZTWA PUŁKU ZMECHANIZOWANEGO

P O U F N E

Egz. nr ...

- pierwszy - natychmiastowy polega na wprowadzeniu wyższych stanów gotowości bojowej w trybie alarmowym;

- drugi - polega na wcześniejszym, sukcesywnym i możliwie skrytym rozwijaniu w trybie nakazowym.

Mobilizacyjnym rozwinięciem kierują komendanci baz i ośrodków materiałowo-technicznych przy pomocy zespołu kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem jednostek. Kadra zawodowa posiadająca przydziały mobilizacyjne do dowództw tworzy trzon dowództw ZT i oddziałów. Po sformowaniu dowództw jednostek mobilizowanych dowodzą one bezpośrednio tymi jednostkami zarówno w czasie mobilizacyjnego, jak i operacyjnego rozwinięcia ZT i oddziałów.

Wypada przypomnieć, że organy dowodzenia wojsk lądowych były wielokrotnie reorganizowane i modernizowane. Nadal niektóre komórki organów dowodzenia, pułku i dywizji są nadmiernie rozbudowane /specjalistyczne/, inne zaś /operacyjne/ są zbyt małe i z trudem mogą podolać zadaniom. Obecnie przeprowadzona restrukturyzacja organów dowodzenia, zwłaszcza dywizji /DZ/, znacznie eliminuje te dysproporcje i zapewnia im większą operatywność działania.

4. Polowe stanowiska dowodzenia dywizji i pułku

Kolejny element systemu dowodzenia to stanowiska dowodzenia. Pod tym pojęciem rozumie się odpowiednio przygotowane i wyposażone oraz obsadzone przez określone dowództwo miejsce lub rejon, pojazdy albo inne środki, z którego dowódca wraz z organem dowodzenia dowodzi podległymi mu wojskami /pododdziałami i oddziałami/.^{x/}

Stanowiska dowodzenia posiadają części składowe i własną strukturę. Są zatem "organizacjami" złożonymi, dynamicznie oddziaływującymi na wojska /oddziały, pododdziały/.

Do dowodzenia wojskami na szczeblach taktycznych tworzy się system stale funkcjonujących stanowisk dowodzenia /slajd 9/:

- w dywizji - stanowisko dowodzenia /SD/, wysunięte stanowisko dowodzenia /WSD/, wg projektu nowego Regulaminu walki ZSD^{xx/} i tylowe stanowisko dowodzenia /TSD/ oraz doraźnie wykorzystywany jest powietrzny punkt dowodzenia /PPD/ i wysunięty

x/ Leksykon wiedzy wojskowej, Warszawa 1979, s. 407-408, nr bibl. P/3602.

xx/ Dotychczas obowiązuje nazwa wysunięte stanowisko dowodzenia /WSD/. W projekcie Regulaminu walki przewiduje się ZSD.

9. SYSTEM POŁONWCH STANONISK DONODZENIA NA SZCZEBŁACH TAKTYCZNYCH

1. W ARMII

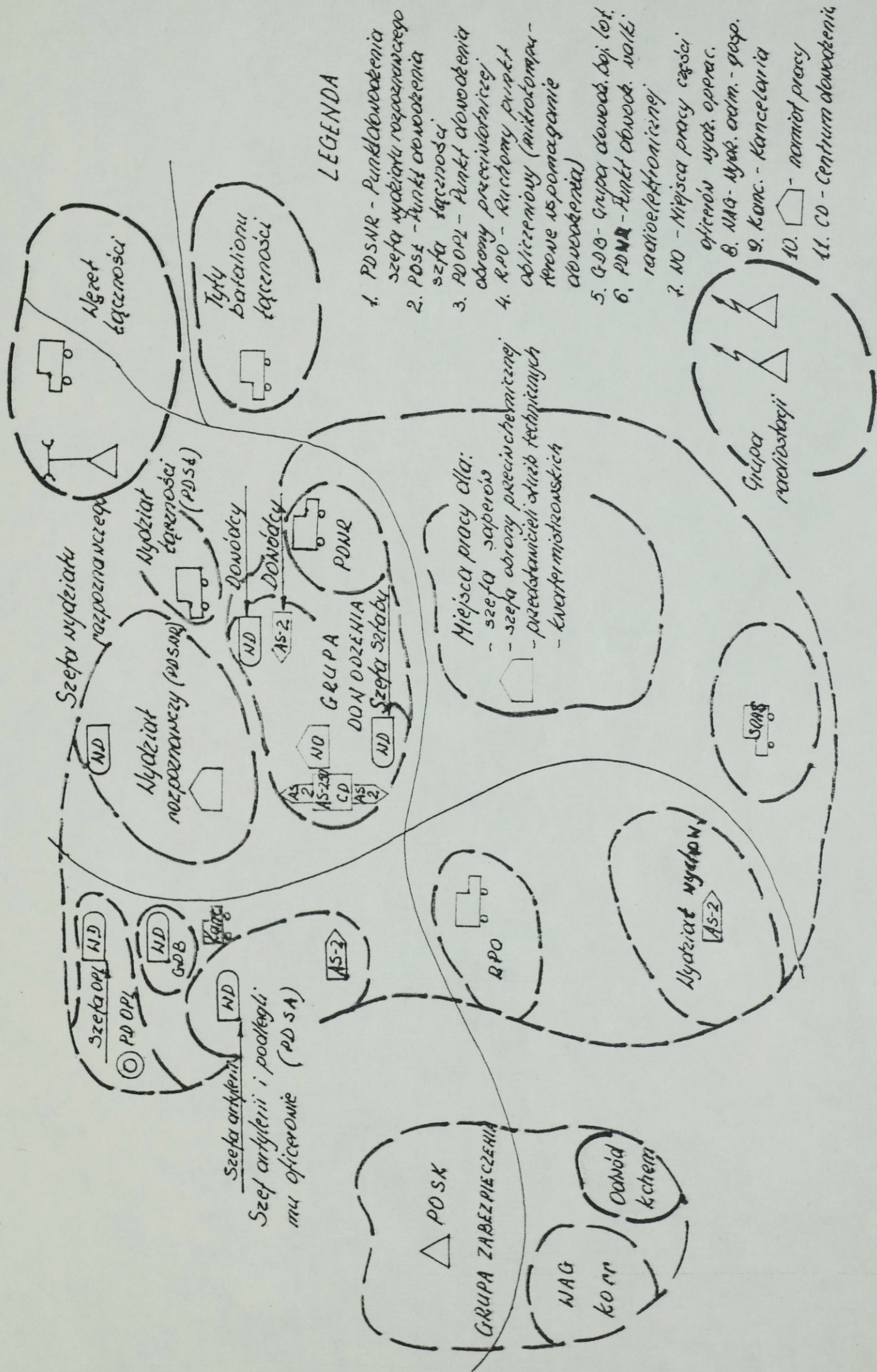
SZCZEBEL DONODZENIA	STANONISKA FUNKCJONUJĄCE STAŁE			ELEMENTY WYDZIELANE DOKŁADNIE			
	STANONISKO DONODZENIA	ZAPASONE STANONISKO DONODZENIA	TYŁOWE STANONISKO DONODZENIA	PONIETRZNY PUNKT DONODZENIA	POMOCNICZE STANONISKO DONODZENIA	WYSUNIĘTY PUNKT DONODZENIA	PUNKT OBSERWACYJNY
ARMIA							
2. NA SZCZEBŁACH TAKTYCZNYCH							
DYWIZJA (DZ)							
BRYGADA							
PULK (pz, ...)							

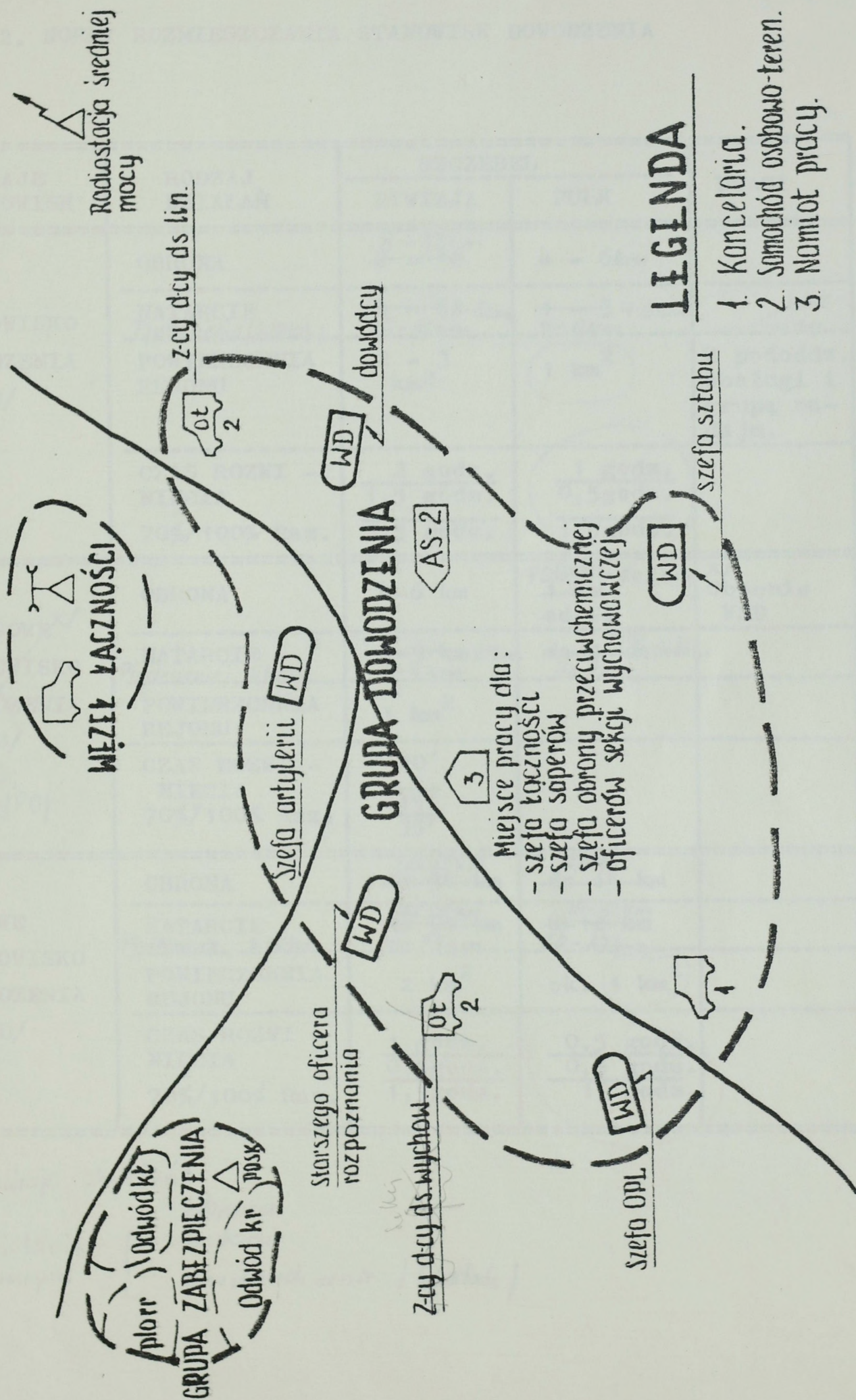
x) Przewiduje się w projekcie Regulaminu walki.
Dotychczas obowiązuje WSD.

BATALION (bzmot, ...)	
KOMPANIA (kzmot, ...)	
PLUTON (plzmot, ...)	

10. STRUKTURA STANOWISKA DOWODZENIA DYWIZJI W REJONIE

-128-

LEGENDA

1. Kancelaria.
2. Samochód osobowo-teren.
3. Namiot pracy.

12. NORMY ROZMIESZCZANIA STANOWISK DOWODZENIA

RODZAJE STANOWISK	RODZAJ DZIAŁAŃ	SZCZEBEL		UWAGI
		DYWIZJA	PULK	
STANOWISKO DOWODZENIA /SD/	OBRONA	8-12 km 8-10	4-6 km	
	NATARCIE <i>Prowadzenie /k/lotek</i>	4-6 8-12 km 10-12 km	1-3 4-6 km 1-6 km	<i>bat - 2 km</i> <i>0,5-0,8</i>
	POWIERZCHNIA REJONU	2-3 km ²	1 km ²	Z pododdz. obsługi i grupą nadaj.
	CZAS ROZWI - NIECIA 70%/100% Raz.	<u>2 godz.</u> <u>1,5 godz.</u> 3,5 godz.	<u>1 godz.</u> <u>0,5 godz.</u> 1,5 godz.	
ZAPASOWE ^x / STANOWISKO DOWODZENIA /ZSD/ WSD; PDD/PD/	OBRONA	4-6 km	PDD/PD - do 2 km 1 km od SD	x/ Obecnie WSD
	NATARCIE <i>Prowadzenie, k/lotek</i>	1-3 km 2-4 km 2-4 km	do 1 km do 2 km do 2 km	
	POWIERZCHNIA REJONU	1 km ²	-	
	CZAS ROZWI - NIECIA 70%/100% Raz.	<u>20'</u> <u>15'</u> 35'	-	
TYŁOWE STANOWISKO DOWODZENIA /TSD/	OBRONA	20-25 km do 30 km	10-12 do 15 km	
	NATARCIE <i>Prowadzenie, k/lotek</i>	do 25 km do 20 km 20-25 km	do 12 km 8-12 km 10-12 km	
	POWIERZCHNIA REJONU	2 km ²	ok. 1 km ²	
	CZAS ROZWI - NIECIA 70%/100% Raz.	<u>1 godz.</u> <u>0,5 godz.</u> 1,5 godz.	<u>0,5 godz.</u> <u>0,5 godz.</u> 1 godz.	

Rodzaje działań:

- obrona
 działania [- natarcie
 rozpoznawcze [- prowadzenie /k/lotek/

punkt dowodzenia /WPD/ jako element SD;

- w pułku - stanowisko dowodzenia /SD/ i tylowe stanowisko dowodzenia /TSD/ oraz doraźnie organizowany punkt dowódczo - obserwacyjny /PDO/;

- w batalionie /równorzędnym/ stanowisko dowódczo-obserwacyjne /SDO/, które powinno być rozbudowane pod względem inżynierskim;

- w kompanii - punkt obserwacyjny dowódcy kompanii.

System polowych stanowisk dowodzenia i zakres ich rozbudowy inżynierskiej przedstawia tabela 1 /na monitorze TV pokazać/.

W naszych siłach zbrojnych jedna dywizja została wyposażona w zestaw Polowego Zautomatyzowanego Systemu Dowodzenia Dywizji. System dowodzenia dywizją i pułkami wyposażonych w PZSDW ZT przedstawia slajd nr bibl. 01825.

4.1. Przeznaczenie i struktura stanowisk dowodzenia dywizji i pułku

W sytuacjach zmiennych i szczególnie dynamicznych wykorzystuje się w dywizji powietrzny punkt dowodzenia i wysunięty punkt dowodzenia jako element SD. Na szczeblu pułku może być doraźnie organizowany punkt dowódczo-obserwacyjny /PDO/.

A. Stanowisko dowodzenia /SD/ jest stanowiskiem głównym, z którego dowódca dywizji /pułku/ dowodzi oddziałami /pododdziałami/ w czasie przygotowania i prowadzenia walki.

W skład każdego stanowiska dowodzenia wchodzi:

- grupa dowodzenia bojowego, a na TSD - grupa dowodzenia;
- węzeł łączności;
- grupa zabezpieczenia.

W rejonie SD rozmieszcza się również organa dowodzenia przydzielonych i wspierających oddziałów i pododdziałów rodzajów wojsk.

Strukturę SD dywizji i pułku przedstawia slajd 10 i 11.

Stanowisko dowodzenia rozwija się w takiej odległości od linii styczności wojsk, aby można było zapewnić trwałe i ciągłe dowodzenia /slajd 12/.

SYSTEM STANOWISK I PUNKTÓW DOWODZENIA NA SZCZEBŁACH
TAKTYCZNYCH W OBRONIE

Tabela 1

Lp.	Szczebel dowodzenia	Nazwa stanowiska dowodzenia	Odległość od przedniego skraju w obronie	Elementy inżynierskiej rozbudowy	Siły i środki rozbudowy stanowiska dowodzenia
1	2	3	4	5	6
1	Kompania	Punkt obserwacyjny /PO/ dowódcy kompanii	800 m	W skład PO wchodzi obiekt typu zakrytego do prowadzenia obserwacji	Siłami i środkami pododdziałów kompanii
2	Batalion	Stanowisko /punkt/ dowódczo-obszaryjny /SDO/ dowódcy batalionu. W odległości do 500 m od SDO rozmieszcza się wozy dowodzenia /WD/ dowódcy i szefa batalionu w przygotowanych ukryciach	2 km	Odcinek transzei z zakrytymi i odkrytymi okopami do prowadzenia obserwacji oraz schron, z którego można również prowadzić obserwację	Siłami i środkami pododdziałów batalionu

1	2	3	4	5	6
3	Pułk	Stanowisko dowodzenia /SD/. W odległości 4-5 km przed SD urządza się PDO w takiej samej odległości, w przygotowanych ukryciach, roz - mieszczą się wozy dowo - dzenia	4-5 km	Podstawę inżynierij - nej rozbudo - wy stanowisk dowodzenia stanowią szczeliny zakryte i schrony dla stanu osobo - wego oraz ukrycia na wozy dowo - dzenia i autobusy sztabowe. Na PDO dowódcy pułku przy - gotowuje się z materiałów podręcznych obiekty typu zakrytego do prowadzenia obserwacji oraz okopy do obserwacji i zakryte od - cinki tran - szei	Siłami i środkami pododdziałów ogólnie - wojskowych, wzmocnio - nych śr.inż. ksap pułku oraz czoł - giem z UST
		Tyłowe sta - nowisko dowodzenia	6-8 km od SD		
4	Dywizja	Stanowisko dowodzenia /SD/	8-10 km	Obiekty typu polowego	Pluton za - bezpiecze - nia tech - nicznego batalionu saperów dywizji
		Wysunięte stanowisko dowodzenia /WSD/. Ele - mentem WSD jest PO, który roz - mieszczą się w odległości 500 m od WSDx/	4-6 km	Na PO przygo - towuje się umocnione obiekty i okopy do pro - wadzenia ob - serwacji, schrony oraz szczeliny zakryte	x/ Przewi - duję się nazwę ZSD
		Tyłowe sta - nowisko do - wodzenia /TSD/	do 30 km	Obiekty typu polowego	

Na stanowisku dowodzenia znajdują się i pracują /pokazać na schemacie/:

- dowódca;
- oficerowie sztabu;
- część oficerów organu wychowawczego;
- szefowie rodzajów wojsk.

Na stanowisku dowodzenia dywizji moga przebywać ponadto - oficerowie służb technicznych i kwatermistrzowskich, grupa dowodzenia bojowego lotnictwa oraz przedstawiciele lub grupa operacyjna organów dowodzenia sił zmilitaryzowanych obszaru kraju. Natomiast na stanowisku pułku - oficerowie naprowadzania lotnictwa.

Powietrzny punkt dowodzenia /PPD/ organizuje się w celu zwiększenia odporności oraz utrzymania ciągłości i operatywności dowodzenia, zwłaszcza w sytuacjach złożonych i dynamicznych oraz podczas marszu wojsk. Do organizacji PPD wykorzystuje się śmigłowiec. W skład tego punktu dowodzenia wchodzi grupa oficerów stosownie do potrzeb i wytycznych dowódcy /szefa sztabu/ dywizji.

Wysunięty punkt dowodzenia /WPD/^{x/} organizuje się w celu zwiększenia operatywności dowodzenia. Zapewnia dowódcy dywizji dowodzenie w szczególnie ważnych okresach walki. Rozwija się go doraźnie ze składu SD w rejonie zapewniającym dowódcy osobiste kierowanie przebiegiem wybranego fragmentu działań bojowych i bezpośrednio wpływanie na walczące pododdziały i oddziały. Wraz z dowódcą na tym punkcie mogą pracować: szefowie wydziałów operacyjnego i rozpoznawczego oraz szefowie rodzajów wojsk.

Punkt dowódczo-obszerwacyjny /PDO/ pułku organizuje się w celu zapewnienia ciągłej obserwacji pola walki oraz dowodzenia pododdziałami w najważniejszych jej okresach.

Drugą częścią /grupą/ składową stanowiska dowodzenia jest węzeł łączności. Jest to organizacyjno-techniczne połączenie sił i środków łączności rozwiniętych na SD w celu zabezpieczenia łączności z przełożonymi, podwładnymi sztabami oddziałów /pododdziałów/, z dowódcami współdziałających i wspierających

x/ Nie utożsamiać go z dotychczas przyjmowanym i obowiązującym WSD, jako oddzielnego stanowiska dowodzenia. Chodzi tu o doraźnie organizowany wysunięty punkt dowodzenia ze składu SD dywizji. Takie stanowisko dowodzenia proponuje się w projekcie Regulaminu Walki.

wojsk, z ZSD i TSD, a także dla zabezpieczenia łączności wewnątrz SD. Projekt Regulaminu walki określa system łączności następująco: Jest to zespół węzłów łączności, stacji i oddzielnych urządzeń łączności połączonych ze sobą w określony sposób drogami przesyłowymi wraz z urządzeniami zwielokrotniającymi i innym sprzętem specjalistycznym oraz pomocniczym.

Systemom łączności poświęcony jest kolejny wykład KTWL. Stąd też nie omawia się szerzej tej problematyki.

Na stanowisku dowodzenia występują również środki zautomatyzowanego systemu dowodzenia. Jest to zespół środków wykorzystujących systemy informatyczne /techniczne środki automatyzacji, m.in. komputery/ do zbierania, utrwalania, przechowywania, przetwarzania, szyfrowania i deszyfrowania oraz przekazywania informacji. Środki te w znacznym stopniu skracają czas przebiegu informacji i opracowywania niektórych dokumentów bojowych.

Obeocnie na szczeblu taktycznym występuje PZSDW ZT, obejmujący szczebel dywizji i pułku. W przyszłości obejmować również będzie szczebel batalionu.

System ten będzie tematem kolejnego, oddzielnego wykładu Katedry Dowodzenia /slajd 01825/.

Kolejną częścią składową stanowiska dowodzenia jest grupa zabezpieczenia. Tworzy się ją dla zabezpieczenia i obsługi SD dywizji /pułku/. Wydziela się do niej siły i środki z pododdziałów łączności oraz pododdziału ochrony i regulacji ruchu. Do - datkowo w skład tej grupy może być włączony pododdział zmoto - ryzowany /czołgów/.

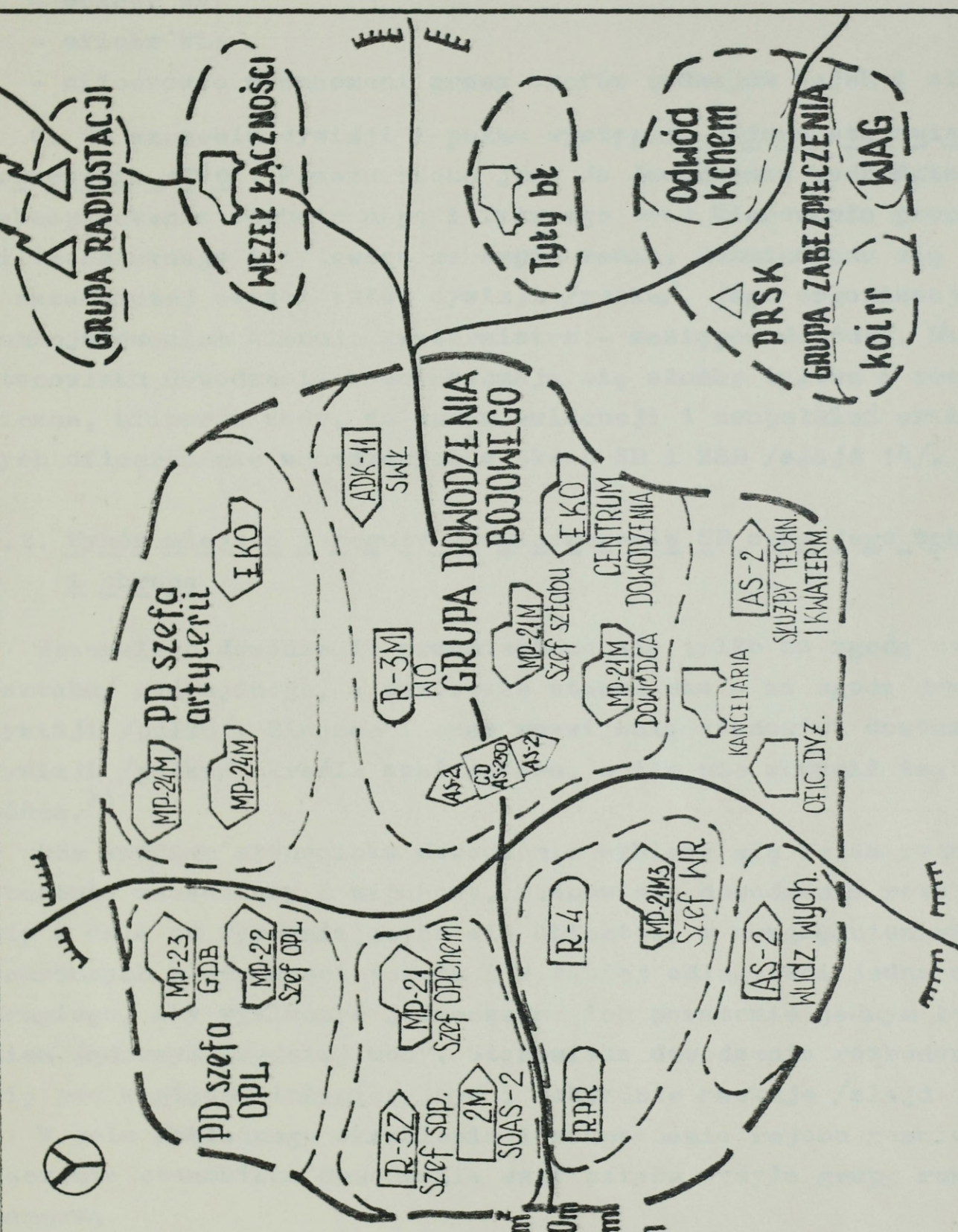
B. Kolejnym stale funkcjonującym stanowiskiem jest zapasowe stanowisko dowodzenia /ZSD/ dywizji.^{x/} Przeznaczone jest do za - pewnienia trwałości, ciągłości i operatywności dowodzenia. W okresie funkcjonowania SD na ZSD mogą być wykonywane tylko ogra - niczone zadania dowodzenia wynikające z aktualnej sytuacji, a w razie zniszczenia lub w czasie przemieszczania stanowiska dowodzenia sprawuje się z niego dowodzenie w pełnym zakresie /slajd 13/.

Na ZSD pracuje stały skład operacyjny:

- zastępca dowódcy dywizji ds. liniowych;
- oficer WO;

x/ Dotychczas obowiązuje nazwa wysunięte stanowisko dowodzenia /WSD/. W projekcie Regulaminu walki proponuje się ZSD.

14. STRUKTURA SD DYWIZJI WYPOSAZONEJ W PZSDW ZI.

LEGENDA

Powierzchnia SD	- 2-3 km
Odl. między WD.WDSz.	WD - ok 50 m
Odl. między PD	- 200-300 m
Odl. RST. ŚR. MOCY	- 2-3 km
WDSz	- 8
WS	- 1
EKO	- 2
WD	- 3
AS-250	- 1
AS-2	- 4
KANCELARIA	- 1

- oficer WR;
- oficer WL;
- oficerowie wyznaczeni przez szefów rodzajów wojsk i służb.

C. Na szczeblu dywizji i pułku występuje tyłowe stanowisko dowodzenia /TSD/. Przeznaczone jest do dowodzenia pododdziałami zabezpieczenia technicznego i tyłowego oraz kierowania procesami technicznego i tyłowego zabezpieczenia. Rozmieszcza się je w zasadniczej części tyłów dywizji /pułku/. Jego organizacją i funkcjonowaniem kieruje kwatermistrz - zastępca dowódcy. Na tym stanowisku dowodzenia rozmieszczają się służby tyłowe i techniczne, oficerów kadr, do spraw ewidencji i uzupełnień oraz innych oficerów nie wchodzących w skład SD i ZSD /slajd 14/.

4.2. Wybór miejsca i reguły rozmieszczenia SD oraz jego ochrona i obrona

Stanowisko dowodzenia przemieszcza się tylko za zgodą dowódcy /sztabu/ nadrzędnego, a pozostałe stanowiska - za zgodą dowódcy dywizji /pułku/. Miejsce i czas rozwijania stanowisk dowodzenia dywizji /pułku/ określa szef sztabu, o ile nie uczynił tego dowódca. ^{x)}

Dla każdego stanowiska dowodzenia wybiera się rejon rozmieszczenia zasadniczy i zapasowy. Stanowiska dowodzenia rozwija się z dala od wyróżniających się obiektów, z uwzględnieniem ochronnych właściwości terenu i w takiej odległości jedno od drugiego, aby wykluczyć jednoczesne ich porażenie jednym ładunkiem jądrowym średniej mocy. Stanowiska dowodzenia rozbudowuje się pod względem inżynieryjnym i dokładnie maskuje /slajd 15/.

W celu dokładnego określenia i rozpoznania rejonu rozmieszczenia stanowiska dowodzenia szef sztabu wysyła grupę rekonesansową.

W rejonie wybranym do rozmieszczenia SD, po uprzednim rozpoznaniu skażeń i inżynieryjnym, wykonuje się następujące prace związane z urządzeniem tego stanowiska:

- zorganizowanie ochrony i obrony oraz regulacji ruchu;
- rozwinięcie niezbędnych środków łączności, lądowiska, dyżurnej służby operacyjnej i dyżurnej służby, centrum dowodzenia, PK OPL, GDB i PK WRE;

- w następnej kolejności rozwijają się pozostałe elementy

x) Pokazać animację na komputerze Amstrad

15. WYMAGANIA W ZAKRESIE ROZMIESZCZENIA STANOWISK DOWODZENIA PUŁKU I DYWIZJI

REJON I CZAS ROZMIESZCZENIA STANOWISKA DOWODZENIA DYWIZJI /PUŁKU/ W DZIAŁANIACH BOJOWYCH WYZNACZA DOWÓDCA LUB SZEF SZTABU ARMII /DYWIZJI/, A POZOSTAŁE STANOWISKA DOWÓDCA DYWIZJI /PUŁKU/.

WYBIERAJĄC REJONY ROZMIESZCZENIA STANOWISK DOWODZENIA NA - LEŻY UWZGLĘDNIĆ NASTĘPUJĄCE WYMAGANIA:

- MAKSYMALNE WYKORZYSTANIE WŁAŚCIWOŚCI OCHRONNYCH I MASKUJĄCYCH TERENU ORAZ NATURALNYCH UKRYĆ PRZED BRONIĄ MASOWEGO RAŻENIA, A TAKŻE PRECYZYJNA;

- ROZMIESZCZAĆ Z DALA OD WYRÓŻNIAJĄCYCH SIĘ OBIEKTÓW;

- ROZBUDOWYWAĆ POD WZGLĘDEM INŻYNIERYJNYM I DOKŁADNIE MASKOWAĆ;

- ZORGANIZOWAĆ OCHRONĘ I OBRONĘ ORAZ REGULACJĘ RUCHU;

- ZAPEWNIĆ TRWAŁĄ ŁĄCZNOŚĆ ZE SZTABEM PRZEŁOŻONEGO, PODLEGLYMI SZTABAMI I WOJSKAMI ORAZ WSPÓLDZIAŁAJĄCYMI I SĄSIADEM;

- WYZNACZAĆ ZAPASOWY REJON ROZMIESZCZENIA /W ODLEGŁOŚCI 3 - 5 km/.

stanowiska dowodzenia oraz przygotowuje się ukrycia dla ludzi, węzła łączności i środków transportu.

4.3. Uwagi o żywotności stanowisk dowodzenia

Wspomniano już, że zgodnie z koncepcją "głębokich uderzeń" systemy dowodzenia będą niszczone, obezwładniane w pierwszej kolejności. Dlatego też tak ogromną wagę przywiązuje się obecnie do żywotności stanowisk dowodzenia, zwłaszcza na ich odporność na rozpoznanie i uderzenie bronią precyzyjną przeciwnika.

Na żywotność stanowisk dowodzenia składa się suma cech, które pozwalają im realizować przypisane funkcje w działaniach bojowych z wymaganą skutecznością. Są to takie cechy, jak:

- odporność stanowisk dowodzenia-decyduje o możliwości osłabienia czynników rażenia środków walki przeciwnika, pozwalającej uniknąć strat w ludziach i sprzęcie lub ich zmniejszenie w określonym stopniu, zapewniającym funkcjonowanie tych stanowisk. Stąd odróżnia się odporność ludzi i sprzętu;

- trwałość stanowisk dowodzenia-decyduje o ich zdolności do przetwarzania informacji w warunkach oddziaływania /rażenia/ ogniowego przeciwnika, zakłóceń radioelektronicznych i negatywnego wpływu środowiska naturalnego. Trwałość stanowiska dowodzenia jest więc zachowana wówczas, gdy zapewnione zostanie racjonalne jego funkcjonowanie i nie następuje wyeliminowanie określonego elementu /elementów/ tego stanowiska;

- trzecia cecha - odtwarzanie stanowiska dowodzenia wyraża stan spójności wewnętrznej jego struktury umożliwiającej sprawne odzyskanie zdolności do wykonywania przypisanych mu funkcji przynajmniej w minimalnym wymiarze.

Z a k o ń c z e n i e

W wykładzie przedstawiono tylko najistotniejsze problemy organizacji i funkcjonowania systemu dowodzenia pułku i dywizji. Chodziło głównie o ukierunkowanie Was w studiowaniu tej problematyki. Jest ona niezwykle obszerna. Stąd zalecam Wam przestudiowanie podstawowej literatury tak, aby do czasu pokazu praktycznego rozwinięcia systemu dowodzenia pułku i dywizji przez 1 WDJ znać ten system.

W wykładzie wykazałem wrażliwość systemu dowodzenia na rozpoznanie i uderzenia sił i środków przeciwnika. Przedstawiłem również strukturę dowództw pułku i dywizji oraz strukturę stanowisk dowodzenia na tych szczeblach.

Pytania słuchaczy.

WYKAZ LITERATURY

do studiowania z zakresu "SYSTEM DOWODZENIA
NA SZCZEBŁACH TAKTYCZNYCH"

A. LITERATURA OBOWIĄZKOWA:

1. Projekt Regulaminu walki - rozdział II.
2. Podręcznik: Dowodzenie dywizją /pułkiem/ w działaniach bojowych, nr bibl. 01063, rozdział I-III.
3. Biuletyn Informacyjny Sztabu Generalnego WP nr 1/150/1987 r, nr bibl. 022711, s. 140-152.
4. Biuletyn Informacyjny Sztabu Generalnego WP, nr ... , dotyczący restrukturyzacji dywizji /w druku/,

B. LITERATURA ZALECANA:

1. Zasady bojowego zastosowania PZSDW ZT, nr bibl. 02246.
2. Rozprawa doktorska mjr.dypl. St. WRÓBLA, Żywotność stanowisk dowodzenia dywizji w walce, nr bibl. 02871.
3. D.A.Iwanow i inni, Zasady dowodzenia wojskami, nr bibl. P/3169, rozdział III.
4. Struktura organizacyjna DZ i Bazy Materiałowo-Technicznej, nr bibl. 02986.
5. Płk doc.dr T.Wójcik, Zmiany, nowe wymagania i normy z zakresu dowodzenia wojskami, nr Pf. 2001.

W Y K A Z

pomocy naukowych do zabezpieczenia wykładu

I SCHEMATY:

1. System stanowisk dowodzenia, nr bibl. 07735.
2. Struktura SD dywizji, nr bibl. 07797.
3. Zestaw PZSDW ZT /"IKSJA"/, nr bibl. 07808.

II SLAJDY:

1. Wykaz literatury.
2. Pojęcie systemu dowodzenia i jego elementy.
3. Możliwości oddziaływania na stanowiska dowodzenia dywizji i pułku środków rozpoznania taktycznego oraz oddziaływania ogniowego sił lądowych i powietrznych wojsk NATO.
4. Środki rażenia przeciwnika oddziałujące na stanowiska dowodzenia dywizji i pułku.
5. Mobilizacyjne rozwinięcie dowództw oddziału i ZT.
6. Stany osobowe w czasie pokoju bazy i ośrodków materiałowo-technicznych.
7. Struktura organizacyjna dowództwa DZ.
8. Struktura organizacyjna dowództwa pułku.
9. System polowych stanowisk dowodzenia na szczeblach taktycznych.
10. Struktura stanowiska dowodzenia dywizji.
11. Struktura stanowiska dowodzenia pułku.
12. Normy rozmieszczania stanowisk dowodzenia od linii styczności wojsk.
13. Struktura ZSD dywizji.
14. Struktura SD dywizji wyposażonej w PZSDW ZT.
15. Wymagania w zakresie rozmieszczenia stanowisk dowodzenia pułku i dywizji.
16. Zestaw PZSDW ZT /"IKSJA"/, nr bibl. 01825 /oddzielnie wydane poza kompletem/.

III DYSKIETKI /PROGRAMY/

1. Program przesunięcia SD dywizji na Amstred,
w bibl. 156/4/11-45

Wydrukowano w 3 egz.

Egz.nr 1-3 - Bibl.Tajna ASG WP

Wyk. płk T.Wójcik

Druk. B.K. dnia 26.06.90r.

Nr ks. Pf. 7/KD/90

